

شیوه فنی نمایشنامه خوانی

از پایان تا آغاز و از آغاز تا پایان

دیوید بال | محمود کریمی حکاک | مطالعات اجرا (۳): متن و اجرا |
| BACKWARDS and FORWARDS | David Ball | M. Karimi Hakak

فهرست |

۹	مقدمه چاپ سوم
۱۱	مقدمه مترجم
۱۳	بیوگرافی نویسنده
۱۵	پیشگفتار
۱۹	مقدمه نویسنده
۲۵	قسمت اول: فرم
۲۷	۱. چه اتفاقی می افتد که باعث می شود یک اتفاق دیگر بیفتد؟
۳۱	۲. و بعد چه اتفاقی می افتد؟
۳۵	۳. حال این کار را از آخر به اول انجام دهید
۴۱	۴. سکون و تجاوز
۵۱	۵. مانع، کشمکش
۶۳	۶. ندانستن نعمت است
۶۷	۷. المان های تئاتری
۷۱	قسمت دوم: روش ها
۷۳	۸. آشکارسازی یا تشریح
۸۳	۹. پیشاینده: عطش دانستن آنچه بعداً اتفاق می افتد
۱۰۵	۱۰. شخص (شخصیت) ناپیدا
۱۱۷	۱۱. تصویر (ایماژ)
۱۲۹	۱۲. موضوع

۱۳۵

۱۳۷

۱۳۹

۱۴۱

۱۴۳

۱۴۵

۱۴۷

۱۵۱

۱۵۳

۱۵۵

۱۵۷

قسمت سوم: فوت و فن حرفه تئاتر

۱۳. اطلاعات پیش زمینه

۱۴. اعتماد به نمایشنامه نویس

۱۵. خانواده ها

۱۶. عوامل عمومی: جو، حالت

۱۷. عامل بی مانند (بی سابقه)

۱۸. تغییر دوران

۱۹. نقطه اوج

۲۰. آغازها/ پایان ها

۲۱. دوباره خوانی

۲۲. اما بعد چی؟

چه اتفاقی می افتد که باعث می شود یک اتفاق دیگر بیفتد؟^۱

نخست، پیتر کوئینس خوب، بگو
در این نمایش چه اتفاقی می افتد.

رؤیای شب نیمه تابستان ۲/۱

نمایشنامه عبارت است از یک سری «عمل». نمایش درباره «عمل» نیست. همچنین «عمل» را توصیف نمی کند. آیا می توان گفت که آتش درباره شعله است؟ آیا آتش شعله را توصیف می کند؟ آتش همان شعله است و نمایش نیز مجموعه ای از «اعمال» است. فکر می کنید چرا بازیگر^۲ بازیگر^۳ خوانده می شود؟

پس «عمل» چیست؟ عمل در تحلیل نمایشنامه ماهیتی خاص دارد. عمل وقتی واقع می شود که چیزی اتفاق افتاده باشد و آن چیز باعث شده یا اجازه داده باشد تا چیز دیگری «اتفاق» بیفتد. عمل مجموعه دو اتفاق است که یکی به دیگری منجر می شود. مثلاً چیزی باعث می شود یا اجازه می دهد چیز دیگری اتفاق بیفتد: من مدادم را رها می کنم (نیمی از عمل). مدادم روی زمین می افتد (نیم دیگری از عمل). این دو حادثه متصل به هم یک عمل را تشکیل می دهند.

1. What Happens That Makes Something Else Happen?
2. Actor
3. Act-or

اگر من بیرسم «حال شما چگونه؟» این فقط نیمی از عمل است و نیمه دیگر آن جواب شماست: «خوب، متشکرم.» اولی به دومی منتج می شود و هردو باهم یک عمل را تشکیل می دهند.

بنزین موجود در داخل ماشین شما یک عمل نیست و همین طور ماهیت آن (شخصیت)، شکل ساخت، سازوکارهای مکانیکی، خصوصیات ویژه، رنگ روکش و پوست حلزونی روی صندلی ها. ماشین شما فقط موقعی با عمل سروکار پیدا می کند که حرکت کند و از یک نقطه به نقطه دیگر تغییر مکان بدهد.

در نتیجه، اولین چیزی که باید در تحلیل یک نمایشنامه کشف بشود این است که حرکت پیش رونده این نمایش چگونه است. چه چیزی باعث می شود که نمایش از نقطه ای به نقطه دیگر برسد. اولین اتفاق هر عمل را پیدا کنید. سپس دومین اتفاق و بالاخره ارتباط بین این دورا. دنبال کردن مسیر یک نمایشنامه تمامی عمل های آن را در بر می گیرد. رسیدن به مقصد نهایی این سفر فقط نیمی از لذت آن است. یک نمایشنامه خوب ما را در این سفر در لژ مخصوص لیموزین آخرین مدل قرار می دهد؛ لژ مخصوص با خوردنی های مطبوع، مصاحب خوب و خدماتی به یادماندنی، اما یک نمایشنامه بد بیشتر شبیه به اتوبوس کلکته است.

اما مسلم این است که در هر دوی این موارد باید تمامی مسیر را طی کرده ارتباط نقاط آن را باهم تشخیص دهیم. به عبارت دیگر، باید تمامی اتفاق های نمایش را از اول تا آخر (یا همان طور که خواهیم دید از آخر تا اول) بشناسیم و پیوستگی آنها را باهم درک کنیم. امتحان کنید. می خواهید به صحنه ای از هملت نگاه کنید؟ طریقه طی مسیر آن را پیدا کنید. چه اتفاقی می افتد که باعث می شود اتفاقی دیگر رخ بدهد؟ برای شروع کار فعلاً نگران هیچ چیز دیگر نباشید.

چه اتفاقی می افتد که باعث می شود حادثه دیگری رخ دهد؟ اگر بتوانید جواب این سؤال را در هریک از حوادث نمایشنامه هملت پیدا کنید، بیشتر از سال ها نشستن در سمینارهای تئاتری یا زیر و رو کردن قفسه های کتاب در این باره چیز یاد گرفته اید. فقط آن زمان است که تسلط خود را بر این نمایشنامه شروع کرده اید. آن هم به زبان و

شیوه خاص خودتان. اگر هدفی غیر از ورق زدن سرسری این نمایشنامه داشته باشید، چنین روش بررسی و برخورد با نمایش برایتان ضرورت کامل دارد. اگر من ۱. بی محابا داخل اتاق شما بشوم و فریاد بزنم ساختمان آتش گرفته و شما ۲. از ترس جانتان همه چیز را رها کنید و به بیرون فرار کنید، یک عمل انجام شده است.

اگر شما ۱. از ترس جان به بیرون فرار کنید و مرا در اتاقتان تنها بگذارید تا ۲. کلکسیون گران بهای تمبر شما را بدزدم، یک عمل دیگر انجام گرفته است: اگر من ۱. کلکسیون گران بهای تمبر شما را بدزدم و سپس ۲. آن را در بازار بفروشم، باز هم این یک عمل دیگر است.

دزدیدن کلکسیون تمبر شما به تنهایی یک عمل نیست، بلکه وقتی می تواند عمل باشد که من آن را به فروش برسانم. هر حادثه یک حادثه دیگر ایجاد می کند که به آن پیوسته است. جز این طریق، چگونه می توان یک حادثه را جزئی از سیر حرکت یک نمایشنامه تصور کرد؟

یک حادثه بدون حادثه بعدی پیوسته با آن یا دلیل بر نمایشنامه نویسی ناشیانه است یا به احتمال قوی تر، دال بر نمایشنامه خوانی ناقص. در زندگی واقعی، همانند صحنه، حوادث ناپیوسته به هم نامربوط اند. گذشته از زندگی، مشکل بتوان تئاتری را که حوادث نامربوط بر صحنه آن اتفاق می افتد هنری ارزشمند و پایدار دانست.

اگر من کاری بکنم که باعث شود شما هم کاری انجام بدهید، کار من و کار شما باهم یک عمل را تشکیل داده اند. اگر من با یک هفت تیر به سوی شما شلیک کنم و شما مانند جسدی بی جان بر زمین بیفتید، این دو حادثه باهم یک عمل محسوب می شوند. اولین وظیفه شما هنگام خواندن یک نمایشنامه این است که یکایک این عمل ها را پیدا کنید. اولین حادثه هر عمل را بیابید (محرک) ۱، سپس دومین حادثه آن عمل را پیدا کنید (هدف) ۲. هردوی اینها در همان عمل وجود دارند. برای هر محرکی هدفی وجود دارد و بالعکس.